

Т. С. Яровой

доктор наук з державного управління, доцент,
завідувач кафедри національної безпеки, менеджменту та публічного адміністрування
Чернігівського інституту Інформації, бізнесу і права
ЗВО «Міжнародний Науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
<https://orcid.org/0000-0002-7266-3829>

РЕТРОСПЕКТИВА ФОРМУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Стаття присвячена дослідженню історичної еволюції та стратегічних трансформацій енергетичної політики України, в контексті національної безпеки. У ній розглянуто ключові віхи від радянських часів до сьогодення, зосереджено увагу на тому, як енергетична залежність, інфраструктурні виклики та геополітичний тиск вплинули на формування енергетичного ландшафту України. Дослідження підкреслило вирішальну роль енергетичної політики у захисті суверенітету та економічної стабільності, особливо – в періоди посилення зовнішніх загроз та внутрішньої вразливості. Аналіз включає як внутрішні реформи, так і міжнародне співробітництво, як ключові елементи у вирішенні проблем енергетичної безпеки країни.

Встановлено основні фактори, що впливають на еволюцію енергетичної політики України, включаючи спадщину радянської енергетичної системи, критичні події економічної кризи 1990-х років, наслідки анексії Криму 2014 року і війни на Сході та повномасштабної війни з 2022 року. У дослідженні підкреслено, як ці події каталізували зусилля з диверсифікації джерел енергії, модернізації інфраструктури та приведення політики у відповідність до європейських стандартів. Особливу увагу було приділено розвитку відновлюваної енергетики та енергоефективності як стратегічним пріоритетам у зменшенні залежності від зовнішніх поставок енергоносіїв.

Доведено практичні та теоретичні наслідки інтеграції енергетичної політики України з ширшими цілями національної безпеки. Дослідження підтвердило важливість регуляторних реформ, інвестицій в інноваційні енергетичні технології та розвитку міжнародного партнерства для зміцнення енергетичної незалежності та стійкості. Приведення енергетичних стратегій України у відповідність до норм Європейського Союзу та прогрес у синхронізації енергетичних систем з європейськими мережами були проаналізовані, як ключові досягнення у зміцненні енергетичної безпеки.

Відзначено роль механізмів сталого фінансування, кібербезпеки в критичній енергетичній інфраструктурі та геополітичні наслідки зменшення залежності України від російських енергоносіїв. Майбутні напрямки досліджень включають вивчення інноваційних рішень для модернізації інфраструктури, оцінку наслідків глобальних тенденцій декарбонізації, а також оцінку довгострокових результатів приведення енергетичної політики України у відповідність до міжнародних стандартів. Даний комплексний підхід є основою для зміцнення енергетичної безпеки України як наріжного каменю її національної безпеки.

Ключові слова: енергетична політика, національна безпека, енергетична незалежність, енергетична диверсифікація, енергетична інфраструктура, відновлювальна енергетика, енергоефективність, енергетична безпека, війна в Україні, європейська інтеграція, енергетична модернізація, міжнародне співробітництво, декарбонізація, глобальні тенденції.

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Енергетична політика є однією з основ національної безпеки, що безпосередньо впливає на економічну стабільність, територіальну цілісність та здатність держави протистояти

зовнішнім і внутрішнім загрозам. Протягом десятиліть енергетичний сектор України стикався зі значними проблемами, включаючи застарілу інфраструктуру, неефективне споживання енергії та вразливість до зовнішніх маніпуляцій.

Анексія Криму в 2014 році та подальший збройний конфлікт на сході України, а згодом і повномасштабна війна з 2022 року, підкреслили прямий зв'язок між енергетичною безпекою та національним суверенітетом. Дані події каталізували трансформацію енергетичної політики України, підштовхнувши державу до диверсифікації джерел енергії, інтеграції в європейські енергетичні ринки та посилення уваги до розвитку відновлюваної енергетики.

Вивчення ретроспективи формування енергетичної політики України в контексті національної безпеки дає цінне уявлення про взаємозв'язок між енергетичною незалежністю та геополітичною стабільністю. Воно висвітлює уроки, винесені з минулих політичних рішень, і пропонує основу для вирішення поточних проблем, таких як лібералізація енергетичного ринку, декарбонізація та підвищення стійкості критично важливої енергетичної інфраструктури.

Крім того, дослідження має важливе значення для розуміння того, як енергетична стратегія України узгоджується зі світовими тенденціями, включаючи перехід на відновлювані джерела енергії та скорочення викидів вуглецю, і водночас – відповідає конкретним імперативам національної безпеки. Вивчаючи цю тему, політики та науковці можуть краще зрозуміти динаміку енергетичної політики та розробити стратегії, які забезпечать енергетичну безпеку як фундаментальну складову національної безпеки у все більш нестабільному глобальному середовищі.

Метою дослідження є аналіз історичного розвитку та трансформації енергетичної політики України в контексті національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень свідчить про значну роль енергетичної політики в національній безпеці України. Серед ключових питань – енергетична диверсифікація, розвиток відновлюваної енергетики та приведення у відповідність до стандартів ЄС. Потреба в модернізації інфраструктури та інституційних реформах залишається центральним питанням серед науковців (Єріна А. М., Колодяжна О. І., Чубик А., Гичка О., Сущенко О., Микитин О., Бойко В., Місевич І., Чорногор Я., Артьомов І. В., Панченко Є. Г., Суходоля О. М., Солідор Н. А., Кукуруз О. В., Батанова Н. М.). Водночас, систематизація знань про процеси становлення сучасної енергетичної політики України, зокрема – в контексті національної безпеки, заслуговує подальшої уваги як науковців, так і практиків.

Основний зміст дослідження. За радянських часів Україна була невід'ємною частиною централізованої енергетичної стратегії, розробленої для забезпечення потреб всього СРСР. При цьому, як ключовий промисловий центр, Україна мала велику кількість енергоємних виробництв, які потребували значних обсягів енергоресурсів. Радянський уряд створив енергетичну мережу, яка значною мірою залежала від централізованого планування, орієнтуючись на експлуатацію природних ресурсів в інших радянських республіках. Водночас, Україна формувала вагомий внесок у радянську енергетичну систему, видобуваючи вугілля на Донбасі та виробляючи ядерну енергію. Однак, Чорнобильська катастрофа 1986 року виявила вразливі місця в радянському енергетичному підході, як з точки зору стандартів безпеки, так і впливу виробництва енергії на навколишнє середовище. Відсутність автономії у прийнятті рішень ще більше поглибила залежність України, створивши довгострокові проблеми, які збереглися і після здобуття незалежності і необхідності формування власної енергетичної системи.

Після здобуття незалежності у 1991 році Україна успадкувала енергетичну інфраструктуру, спроектовану для функціонування в рамках Радянського Союзу, що автоматично означало її неготовність до незалежного функціонування. Перші роки незалежності були позначені важкою економічною кризою, яка суттєво вплинула на виробництво та споживання енергії. Залежність України від поставок російських енергоносіїв, особливо природного газу, стала нагальною проблемою [1]. Зусилля зі встановлення енергетичної незалежності розпочалися з розвитку внутрішніх енергетичних ресурсів (зокрема – вугілля та атомної енергетики), а також модернізації застарілої інфраструктури.

Однак, 1990-ті роки також характеризувалися такими проблемами, як неефективність, корупція та відсутність комплексних політичних рамок. Держава намагалася зменшити залежність, сприяючи регіональному енергетичному співробітництву, зокрема, через участь у Договорі до Енергетичної Хартії. Було започатковано ініціативи з лібералізації енергетичного ринку, хоча й з обмеженим успіхом через слабку інституційну спроможність та постійну залежність від субсидованих поставок російського газу [2]. Нездатність диверсифікувати імпорту енергоносіїв у цей період посилила вразливість

України до геополітичного тиску, створивши підґрунтя для майбутніх конфліктів через енергетичну безпеку.

На початку 2000-х років Україна активізувала зусилля з диверсифікації джерел енергії та зменшення залежності від російського газу, що було викликано зростанням напруженості у відносинах з росією щодо цін на енергоносії та стабільності поставок. Одним із важливих кроків стало посилення уваги до інфраструктури транзиту енергоносіїв, оскільки Україна залишалася критично важливою транзитною країною для експорту російського газу до країн ЄС [3]. Модернізація газотранспортної системи стала пріоритетом для забезпечення безперебійного постачання та посилення позиції України на переговорах.

На внутрішньому ринку спостерігався поштовх до збільшення видобутку вугілля та підвищення енергоефективності, хоча прогрес гальмувався недостатніми інвестиціями та інституційною інертністю. Уряд також прагнув розвивати атомну енергетику, на яку припадала значна частка виробництва електроенергії [4]. До середини 2000-х років Україна почала вивчати перспективи впровадження альтернативних джерел енергії, включаючи відновлювані джерела енергії та імпорту скрапленого природного газу, щоб диверсифікувати свій енергетичний портфель.

Газові конфлікти з росією у 2006 та 2009 роках висвітлили стратегічну вразливість, пов'язану з енергетичною залежністю. Суперечки підкреслили необхідність більш надійної стратегії енергетичної безпеки, що призвело до тіснішої співпраці з Європейським Союзом щодо реформування енергетичного ринку [5]. Угода про асоціацію між Україною та ЄС, підписана у 2014 році, підкреслила важливість приведення енергетичної політики України у відповідність до європейських стандартів, створивши підґрунтя для глибшої інтеграції в європейський енергетичний ринок. Однак прогрес був затьмарений анексією Криму та початком конфлікту на сході України, що ще більше ускладнило енергетичний ландшафт і підкреслило необхідність комплексних реформ.

Анексія Криму в 2014 році та подальший збройний конфлікт на сході України глибоко вплинули на енергетичну політику України, оголивши вразливі місця та спричинивши значні зміни в секторі. Втрата контролю над Кримом, стала не лише геополітичною поразкою,

але й безпосередньо вплинула на енергетичні ресурси. Морські запаси нафти і газу в Чорному морі, які раніше перебували під юрисдикцією України, були фактично захоплені, що серйозно підірвало потенційне внутрішнє виробництво енергії [6]. Конфлікт на сході України ще більше загострив ці проблеми, оскільки ключові вугледобувні регіони Донбасу опинилися під контролем сепаратистів. Це призвело до різкого скорочення видобутку вугілля, що змусило уряд вжити надзвичайних заходів для подолання дефіциту енергії, особливо в енергетичному секторі та промисловості.

У відповідь на ці виклики, Україна здійснила низку ключових реформ, спрямованих на зміцнення енергетичної інфраструктури та підвищення її стійкості. Однією з помітних реформ стала модернізація газотранспортної системи. Вона включала реверс газових потоків з європейських країн шляхом технічної модернізації, що дозволило Україні зменшити залежність від прямого імпорту російського газу. Уряд також ініціював кроки з розділення державної енергетичної компанії «Нафтогаз», відокремивши діяльність з видобутку, транспортування та розподілу газу для приведення її у відповідність до стандартів Європейського Союзу згідно з Третім енергетичним пакетом [7]. Ці реформи були спрямовані на підвищення прозорості, залучення іноземних інвестицій та сприяння конкуренції на енергетичному ринку.

У цей період набрали обертів зусилля з диверсифікації джерел енергії. Україна прискорила розвиток проектів у сфері відновлюваної енергетики, зокрема сонячної та вітрової, щоб зменшити залежність від викопних видів палива. Уряд запровадив «зелені» тарифи та інші стимули для залучення приватних інвестицій, що призвело до помітного збільшення потужностей відновлюваної енергетики. Почасти – за рахунок перекладання витрат на виробників з нижчою собівартістю (зокрема – Енергоатом). Водночас, пріоритетними стали заходи з енергоефективності, включаючи впровадження енергозберігаючих технологій у промисловому та житловому секторах.

Міжнародна допомога та партнерство відіграли вирішальну роль у реформуванні енергетичного сектору України під час кризи. Європейський Союз через такі ініціативи, як Енергетичне співтовариство, надав технічну та фінансову підтримку реформам, спрямованим на гармонізацію енергетичної політики

України з європейськими стандартами. Сполучені Штати та міжнародні фінансові установи, такі як Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку, надавали кредити та гранти для модернізації інфраструктури та сприяння енергетичній незалежності [8]. Спільні проекти, такі як будівництво інтерконекторів із сусідніми європейськими країнами, сприяли подальшому зміцненню енергетичної безпеки шляхом інтеграції України в європейську енергетичну мережу.

Крім того, Україна використала свою стратегічну позицію транзитера природного газу для посилення своїх позицій на переговорах з Європейським Союзом та росією. Незважаючи на постійні суперечки, Україні вдалося досягти домовленостей, які забезпечили продовження транзиту російського газу до Європи, що лишається життєво важливим джерелом доходів та геополітичним важелем впливу. Проте, в умовах повномасштабної війни з 2022 року, дане питання загострилося, оскільки дискусія щодо доцільності транспортування газу територією нашої держави в контексті національної безпеки, триває.

Період кризи підкреслив важливість узгодження енергетичної політики з цілями національної безпеки. Незважаючи на значний прогрес, досягнутий у диверсифікації джерел енергії, покращенні інфраструктури та розвитку міжнародного партнерства, виклики залишаються. Потреба у стабільних інвестиціях, інституційних реформах та розробці комплексної енергетичної стратегії стала очевидною, оскільки Україна намагається вирішити складні питання енергетичної безпеки у надзвичайно мінливому геополітичному середовищі. Навіть такий фактор як погіршення ситуації на ринку праці внаслідок мобілізації чоловіків – впливає на можливість залучення фахівців до енергетичної галузі.

Сучасна енергетична політика України тісно пов'язана з цілями національної безпеки, що зумовлено необхідністю зменшити (а в ідеалі – усунути) залежність від зовнішніх джерел енергії, зокрема від росії та підвищити стійкість до зовнішніх загроз. Енергетична стратегія України до 2035 року слугує дорожньою картою, пріоритетами якої є енергетична незалежність, диверсифікація джерел енергії та впровадження інноваційних технологій. Ключові цілі включають інтеграцію відновлюваних джерел енергії в національну енергосистему, модернізацію

застарілої інфраструктури та розвиток внутрішнього виробництва енергії. Акцент на децентралізації енергетичних систем має на меті зменшити ризики, пов'язані з вразливістю централізованої інфраструктури, такі як кібератаки або фізичний саботаж.

Україна досягла значного прогресу у впровадженні відновлюваної енергетики. Україна використала свій географічний потенціал, особливо у сфері сонячної та вітрової енергетики, для розширення сектору «зеленої» енергетики. Така політика, як «зелені» тарифи та сприятливі інвестиційні умови, залучили внутрішні та іноземні інвестиції, що призвело до швидкого збільшення потужностей відновлюваної енергетики [9]. Навіть незважаючи на війну, до 2024 року частка відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі України суттєво зростає, що відповідає світовим тенденціям декарбонізації та сприяє енергетичній безпеці.

Ініціативи з енергоефективності також просуваються вперед, причому заходи спрямовані як на промисловий, так і на житловий сектори. Уряд реалізував програми із заміни застарілих технологій на енергоефективні альтернативи та запровадив системи енергетичної сертифікації будівель. Ці зусилля дозволили скоротити споживання енергії та зменшити навантаження на споживачів, підвищивши економічну стійкість і вивільнивши ресурси для інших стратегічних пріоритетів.

Незважаючи на ці досягнення, Україна й далі стикається зі значними викликами у модернізації своєї енергетичної інфраструктури. Багато компонентів національної енергосистеми, включаючи електростанції та розподільчі мережі, є застарілими і потребують значних інвестицій. Стійкість критично важливої інфраструктури також викликає занепокоєння з огляду на постійні ризики кіберзагроз та фізичної шкоди внаслідок воєнного конфлікту. Невпинні обстріли не лише шкодять фізичній інфраструктурі, але й мінімізують інвестиційні перспективи. Фінансування таких масштабних проектів модернізації залишається ключовою перешкодою, що вимагає більшої міжнародної підтримки та інноваційних механізмів фінансування. Водночас, зростання цін на електроенергію як для побутових споживачів, так і для бізнесу, стимулює інфляційні процеси і знижує конкурентоспроможність вітчизняних виробників, які й так постраждали від війни.

Україна зробила рішучі кроки для приведення своєї енергетичної політики у відповідність до норм Європейського Союзу, і цей процес набрав обертів уже після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році. Прийняття директив ЄС, особливо тих, що викладені в Третньому енергетичному пакеті, стало поштовхом до реформ у сфері лібералізації ринку, конкуренції та прозорості. Ці зусилля включають розділення вертикально інтегрованої компанії «Нафтогаз» та запровадження незалежних регуляторів для нагляду за енергетичним ринком.

Договір про заснування Енергетичного Співтовариства відіграв важливу роль у сприянні інтеграції між Україною та європейськими енергетичними системами. Як член Енергетичного Співтовариства, Україна взяла на себе зобов'язання імплементувати енергетичне законодавство ЄС та узгодити свою ринкову практику з практикою ЄС. Проекти з об'єднання енергосистем, такі як синхронізація української електромережі з Європейською мережею операторів систем передачі електроенергії (ENTSO-E), сприяли подальшій інтеграції України в європейські енергетичні ринки [10]. Дані кроки зменшили залежність від поставок російських енергоносіїв і зміцнили енергетичну безпеку України шляхом диверсифікації джерел імпорту та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Інтеграція до європейських енергетичних систем має глибокі наслідки для національної безпеки України. Вона зменшує вразливість до геополітичного тиску шляхом диверсифікації маршрутів постачання та джерел енергії, а також сприяє економічній стабільності завдяки більш передбачуваним та прозорим ринковим операціям. Крім того, наближення до стандартів ЄС посилює інституційну спроможність та залучає міжнародні інвестиції, сприяючи довгостроковій енергетичній стійкості. Окрему роль ці процеси мають зіграти і в повоєнному відновленні України. Однак геополітична напруженість, що зберігається, та необхідність продовження реформ підкреслюють виклики, з якими стикається Україна у досягненні енергетичної безпеки як наріжного каменю її ширшої стратегії національної безпеки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ретроспективний аналіз енергетичної політики України підкреслює її вирішальну роль у забезпеченні національної безпеки та економічної стійкості. Протягом десятиліть

трансформації Україна перейшла від стану тотальної залежності від централізованих енергетичних систем радянських часів до енергетичної незалежності, диверсифікації джерел постачання та наближення до європейських стандартів.

Еволюція відбувалася під впливом геополітичного тиску, економічних викликів та глобальних тенденцій, що наголошують на відновлюваній енергетиці та енергоефективності. Основні висновки вказують на те, що кризові моменти, зокрема, анексія Криму у 2014 році та війна, стали каталізаторами значних реформ в енергетичному секторі. Вони включають зусилля з модернізації інфраструктури, інтеграції з європейськими ринками та розвитку внутрішніх відновлюваних джерел енергії. Узгодження енергетичної політики з цілями національної безпеки стає все більш очевидним, підкреслюючи взаємозв'язок енергетичної незалежності та геополітичної стабільності.

Майбутні дослідження мають бути спрямовані на кілька нагальних напрямків для підтримки розвитку енергетичної політики України. Вивчення стратегій посилення кібербезпеки в енергетичному секторі має вирішальне значення з огляду на зростаючу загрозу кібератак на об'єкти критичної інфраструктури. Крім того, важливо проаналізувати взаємозв'язок між енергетичною політикою та глобальними кліматичними зобов'язаннями, зокрема, економічні наслідки переходу до низьковуглецевої економіки. Геополітичні наслідки відмови від російських енергоносіїв та тіснішої інтеграції з європейськими ринками потребують подальшого вивчення. Нарешті, вивчення інноваційних механізмів фінансування для залучення інвестицій у модернізацію енергетичної інфраструктури дасть цінну інформацію для сприяння сталому зростанню. Ці напрямки досліджень сприятимуть зміцненню енергетичної безпеки України та її ролі в ширшому контексті національної безпеки.

Список використаної літератури:

1. Єріна А. М., Колодяжна О. І. Динаміка енергоспоживання в Україні у контексті загальносвітових тенденцій. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2001. № 19. С. 41-44. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e89e7c8-3ade-4e3f-9115-064236718658/content>.
2. Чубик А., Гичка О., Сущенко О. Зовнішня енергетична політика України – ретроспективи та

- перспективи. *Українська призма*. 2016. URL: <https://prismua.org/external-energy-policy-of-ukraine-retrospective-and-perspectives/>.
3. Микитин, О. Стратегічні проблеми диверсифікування в енергетичному секторі економіки України та перспективи їх вирішення в умовах євроінтегрування. *Економіка та суспільство*, 2021. Вип. 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-1>.
 4. В. Бойко, І. Місевич. Перспективи атомної енергетики України в умовах сталого розвитку. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2021. № 9 (28). С. 21–26. Бібліогр.: 4 назв. укр.
 5. Чорногор Я. Російсько-український газовий конфлікт у січні 2009 року в контексті енергетичної безпеки сучасної Європи. *Дослідження світової політики: Зб. наук. пр. К.: ІСЕМВ НАН України*, 2009. Вип. 49. С. 217–225.
 6. Артёмов І. В. Анексія Криму та її вплив на національну безпеку України. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2020. Вип. 2 (25). С. 57–69. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37917>.
 7. Панченко Є. Г. Модернізація української газотранспортної системи: національні та міжнародні виклики. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1–2. С. 109–122. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/27357>.
 8. Суходоля О. М. Енергетичне співтовариство та Україна: цілі, пріоритети та проблеми співпраці. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 2 (39). С. 13–22. URL: https://www.researchgate.net/publication/324965441_Energy_Community_and_Ukraine_Objectives_Priorities_and_Problems_of_Cooperation.
 9. Солідор Н. А. Шляхи інноваційного розвитку «зеленої» енергетики в Україні. *Вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Економіка. 2019. Вип. 26. С. 50–54. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/32_2020ua/17.pdf
 10. Кукуруз О. В., Батанова Н. М. Енергетична політика ЄС: реформування та проблеми реалізації в контексті геополітичних викликів. *Політичні інститути та процеси. Науковий журнал «Політикус»*. 2023 Вип. 5 с. 55–60. URL: http://politicus.od.ua/5_2023/8.pdf.

Yarovi T. S. Retrospective of energy policy formation in Ukraine in the system of national security

The article is devoted to the study of the historical evolution and strategic transformations of Ukraine's energy policy in the context of national security. It examines key milestones from Soviet times to the present day, focusing on how energy dependence, infrastructure challenges and geopolitical pressure have shaped Ukraine's energy landscape. The study highlights the crucial role of energy policy in protecting sovereignty and economic stability, especially in times of increased external threats and internal vulnerability. The analysis includes both domestic reforms and international cooperation as key elements in addressing the country's energy security challenges.

It identifies the main factors influencing the evolution of Ukraine's energy policy, including the legacy of the Soviet energy system, the critical events of the 1990s economic crisis, and the consequences of the 2014 annexation of Crimea and wars in the East, and full-scale war from 2022. The study highlights how these developments have catalysed efforts to diversify energy sources, modernise infrastructure, and align policy with European standards. Particular attention was paid to the development of renewable energy and energy efficiency as strategic priorities in reducing dependence on external energy supplies.

The practical and theoretical implications of integrating Ukraine's energy policy with broader national security goals were proved. The study confirms the importance of regulatory reforms, investments in innovative energy technologies, and the development of international partnerships to strengthen energy independence and resilience. Bringing Ukraine's energy strategies in line with the EU norms and progress in synchronising energy systems with European networks were analysed as key achievements in strengthening energy security.

The role of sustainable financing mechanisms, cybersecurity in critical energy infrastructure, and the geopolitical implications of reducing Ukraine's dependence on Russian energy carriers were also highlighted. Future research areas include exploring innovative solutions for infrastructure modernisation, assessing the impact of global decarbonisation trends, and evaluating the long-term results of bringing Ukraine's energy policy in line with international standards. This comprehensive approach is the basis for strengthening Ukraine's energy security as a cornerstone of its national security.

Key words: energy policy, national security, energy independence, energy diversification, energy infrastructure, renewable energy, energy efficiency, energy security, war in Ukraine, European integration, energy modernisation, international cooperation, decarbonisation, global trends.